

Sygn. akt VII Ua 41/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Graczyk (spr.)

Sędziowie: SO Renata Gąsior

SO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: st.sekr.sądowy Monika Olszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 września 2016 r. w Warszawie

sprawy z wniosku A. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy

na skutek apelacji wniesionej przez organ rentowy

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 kwietnia 2016 roku sygn. akt VI U 87/16

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych celem ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego .

SSO Renata Gąsior SSO Marcin Graczyk SSO Małgorzata Jarząbek

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2016 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie, VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W. z dnia 15 stycznia 2016 r., znak: (...) w ten sposób, że przyznał A. M. prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy, któremu uległ w dniu 23 listopada 2015 r.

Sąd Rejonowy ustalił, że A. M. jest zatrudniony w Centrum (...) w D. P. m.st. W. na stanowisku konserwatora. W dniu 23 listopada 2015 r. ubezpieczony miał za zadanie razem z M. T. zanieść stoliki z poziomu -1 na poziom 0, które ważyły po około 10 kg. Podczas ich wnoszenia po schodach odwołujący poczuł ból w okolicach lewej pięty, który zaczął się nasilać. Powód zaczął utykać i nie mógł już dokończyć pracy, którą wykonał sam M. T.. Następnie obaj udali się do kierownika i opowiedzieli mu o zaistniałej sytuacji. Kierownik zdecydował, żeby M. T. zawiózł ubezpieczonego do szpitala. W szpitalu stwierdzono u odwołującego kliniczne cechy naderwania ścięgna A. lewego, obrzęk i dolegliwości bólowe. A. M. stał się niezdolny do pracy na trzy tygodnie oraz zalecono mu chodzenie w bucie ortopedycznym przy pomocy kul łokciowych. Ze zdarzenia sporządzono protokół nr (...) r. ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku

przy pracy. W toku przeprowadzonego postępowania ustalono, że bezpośrednią przyczyną wypadku było przeciążenie ścięgna A. lewego na skutek wykonywanej pracy. W związku ze zdarzeniem, poszkodowany otrzymał zwolnienie lekarskie od dnia 23 listopada 2015 r. do dnia 14 grudnia 2015 r. Ustalono również, że przyczyną wypadku było niezachowanie szczególnej ostrożności. Stwierdzono, że opisywane zdarzenie jest wypadkiem przy pracy. Sąd I instancji ustalił ponadto, że decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 15 stycznia 2016 r., znak (...) odmówiono A. M. jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy, jakiemu uległ w dniu 23 listopada 2015 r. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że przedłożona w sprawie dokumentacja powypadkowa, w tym protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy, sporządzony w dniu 7 grudnia 2015 r. nie uzasadnia zdarzenia z dnia 23 listopada 2015 r. za wypadek przy pracy, ponieważ nie zostało spowodowane przyczyną zewnętrzną podczas wykonywania zwykłych czynności. Zatem, na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 3 organ rentowy odmówił przyznania jednorazowego odszkodowania, ponieważ przedłożony Protokół nr (...) r. ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku zawiera stwierdzenia bezpodstawne. Sąd I instancji ustalił, że A. M. przed zdarzeniem z dnia 23 listopada 2015 r. nie odczuwał wcześniej dolegliwości związanych ze ścięgnem A.. Odwołujący leczył się wcześniej jedynie tylko w związku z dolegliwościami dotyczącymi kolana. Sąd Rejonowy dał wiarę w całości zeznaniom świadka M. T. oraz zeznaniom odwołującego się, ponieważ były one logiczne, spójne, wzajemnie uzupełniały się i korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym w szczególności dowodami zgromadzonymi w aktach organu rentowego, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron. Dowody z dokumentów co do ich wiarygodności i treści również nie były przez strony kwestionowane.

Sąd Rejonowy zważył, że odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie powołując się na dyspozycję art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Sąd I instancji doszedł do przekonania, że bezpodstawność stwierdzeń zawartych w protokole powypadkowym lub karcie wypadku, przejawia się w zawarciu ustaleń niemających miejsca w rzeczywistości lub stwierdzeń wypaczonych w stosunku do rzeczywistości. Organ rentowy zakwestionował, że zdarzenie, do którego doszło w dniu 23 listopada 2015 r., było spowodowane przyczyną zewnętrzną. W ocenie Sądu Rejonowego w przedmiotowej sprawie nagłym zdarzeniem, które spowodowało uszczerbek na zdrowiu odwołującego, był wysiłek fizyczny poprzez stanięcie na stopniu schodów w taki sposób czy też pod takim obciążeniem, które spowodowało naderwanie ścięgna A.. Zatem to niefortunne postawienie stopy na jednym ze stopni w trakcie wnoszenia stolików uznano za przyczyną zdarzenia. Sąd I instancji zważył, że z całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że brak jest podstaw do uznania, iż przyczyną zdarzenia był czynnik pochodzący z organizmu poszkodowanego. Sąd Rejonowy nie dopatrył się w analizowanym stanie faktycznym, aby przyczyną zdarzenia na skutek którego odwołujący się doznał uszczerbku na zdrowiu była jakakolwiek okoliczność o charakterze wewnętrznym.

W dniu 31 maja 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wywiódł apelację zaskarżając powyższy wyrok w całości zarzucając mu nierozpoznanie istoty sprawy. Organ rentowy w oparciu o art. 386 k.p.c. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W ocenie organu rentowego doszło do naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 11 i 12 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych poprzez przyznanie jednorazowego odszkodowania bez wskazania wysokości uszczerbku, jakiego doznał odwołujący oraz nierozpoznanie istoty sprawy, gdyż Sąd I instancji przyznał prawo do jednorazowego odszkodowania bez ustalenia, jakiego uszczerbku na zdrowiu doznał ubezpieczony w skutek wypadku przy pracy. Zdaniem Oddziału w przedmiotowej sprawie nie zostało wykazane, aby ubezpieczony doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku z powodu wypadku przy pracy, a Sąd I instancji zmieniając zaskarżoną decyzję nie przeprowadził w tym zakresie postępowania dowodowego ograniczając się jedynie do ustalenia, że zdarzenie z dnia 23 listopada 2015 r. było spowodowane przyczyną zewnętrzną i w związku z tym odwołującemu przysługuje prawo do jednorazowego odszkodowania. Organ rentowy podniósł, że zgodnie z art. 12 ustawy wypadkowej, jednorazowe odszkodowanie przysługuje w wysokości 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Zatem Oddział stwierdził, że aby przyznać jednorazowe odszkodowanie, należy ustalić procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu spowodowany przez wypadek przy pracy. Organ rentowy wskazał,

że Sąd I instancji naruszył także przepisy postępowania nie rozstrzygając istoty sprawy, bowiem nie można przyznać samego prawa do jednorazowego odszkodowania, nie rozstrzygając jakiego uszczerbku z tytułu wypadku przy pracy doznał odwołujący.

W dniu 6 lipca 2016 r. w odpowiedzi na apelację odwołujący wniósł o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania w obu instancjach. W ocenie ubezpieczonego zarzuty organu rentowego podnoszone w apelacji są całkowicie bezzasadne. Zdaniem odwołującego Sąd Rejonowy prawidłowo zinterpretował i zastosował przepisy prawa oraz kompleksowo ocenił dowody zgromadzone w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie w zakresie zarzutów podnoszonych przez organ rentowy dotyczących nierozpoznania istoty sporu.

Dyspozycja art. 386 § 4 k.p.c. przewiduje, że sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było to, czy odwołującemu się przysługuje prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy. Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1242 j. t.) zwanej dalej „ustawą”, ubezpieczonemu, który wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, przysługuje jednorazowe odszkodowanie. W myśl art. 12 ust. 1 ustawy, jednorazowe odszkodowanie przysługuje w wysokości 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, z zastrzeżeniem art. 55 ust. 1.

Sąd Rejonowy winien był więc zbadać, czy doszło do zdarzenia, czy było ono spowodowane przyczyną zewnętrzną i czy na jego skutek odwołujący się doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu i w jakim wymiarze. Sąd Rejonowy nie przeprowadził pełnego postępowania dowodowego i nie zbadał wszystkich niezbędnych okoliczności do rozpoznania sprawy. Ograniczył się tylko do badania, czy doszło do wypadku przy pracy ale nie ustalił jego skutków, to jest nie ustalił, czy w wyniku zdarzenia u odwołującego się powstał stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu i w jakim wymiarze.

Wobec nieprzeprowadzenia przez Sąd Rejonowy postępowania dowodowego w zakresie wysokości uszczerbku, jakiego doznał odwołujący, a co za tym idzie nierozpoznania istoty sprawy, wydane orzeczenie nie nadawało się do merytorycznej kontroli instancyjnej.

W ocenie Sądu Okręgowego należy uznać, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, ponieważ nie przeprowadził postępowania dowodowego w zakresie niezbędnym do prawidłowego ustalenia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, przedwcześnie uznał, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do jednorazowego odszkodowania. Zważyć należy, że w orzecznictwie przyjmuje się, że przez nierozpoznanie istoty sprawy należy przede wszystkim rozumieć niezbadanie podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia. O sytuacji takiej można mówić, jeżeli np. sąd nie wnikał w całokształt okoliczności sprawy, ponieważ pozostając w mylnym przekonaniu ograniczył się do zbadania jedynie kwestii legitymacji procesowej jednej ze stron lub kwestii przedawnienia, w związku z czym przedwcześnie oddalił powództwo albo jeżeli zaniechał zbadania merytorycznych zarzutów pozwanego, związanych z ewentualną wiarygodnością wzajemną, przysługującą pozwanemu wobec powoda. Do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi również w sytuacji, w której sąd pierwszej instancji dokonał oceny prawnej roszczenia bez oparcia jej o właściwie ustaloną podstawę faktyczną i w sprawie zachodzi potrzeba poczynienia po raz pierwszy niezbędnych ustaleń faktycznych. Skorzystanie w takim wypadku z możliwości uzupełnienia postępowania dowodowego przez sąd drugiej instancji godziłoby w zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego, zagwarantowaną w art. 176 Konstytucji (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, z 21 października 2005 r., III CK 161/05, z 20 lipca 2006 r., V CSK 140/06, z 11 sierpnia 2010 r., I CSK 661/09, z 26 stycznia 2011 r., IV CSK 299/10, i z 12

stycznia 2012 r., II CSK 274/11, oraz postanowienia: z 15 lipca 1998 r., II CKN 838/97, z 5 grudnia 2012 r., I CZ 168/12, OSNC 2013, Nr 5, poz. 68 i z 25 kwietnia 2014 r., II CZ 117/13, z 13 listopada 2014 r., V CZ 73/14, z 20 lutego 2015 r., V CZ 119/14 i z 26 marca 2015 r., V CZ 7/15). Taka właśnie sytuacja wystąpiła w niniejszej sprawie. Sąd Okręgowy prowadząc postępowanie dowodowe za Sąd I instancji i wyrokując w sprawie, uniemożliwiłby kontrolę instancyjną tych ustaleń, które poczynił we własnym zakresie, czym zaprzeczyłby zasadzie instancyjności postępowania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd I instancji winien przeprowadzić w całości postępowanie dowodowe poprzez dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego odpowiedniej specjalności celem ustalenia wysokości procentowej uszczerbku, jakiego odwołujący doznał na skutek wypadku przy pracy w dniu 23 listopada 2015 r. Dopiero ustalenie powyższej okoliczności przy równoczesnym stwierdzeniu, iż wskutek wypadku przy pracy wywołanego przyczyną zewnętrzną odwołujący doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu będzie uprawniało Sąd I instancji do wydania wyroku zmieniającego zaskarżoną decyzję wydaną przez organ rentowy.

Zgodnie z powyższym, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 108 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok, przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych celem ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSO Renata Gąsior SSO Marcin Graczyk SSO Małgorzata Jarząbek